

Mesimarjaa viljelyyn Pohjois-Savossa

Katri Kostamo, ProAgria Pohjois-Savo, Harri Kokko, Anne Hukkanen ja Sirpa Kärenlampi, Kuopion yliopisto, biotieteiden laitos

Kuopion yliopiston Menestystä mesimarjasta Pohjois-Savoon -hankkeessa on kehitetty mesimarjan viljelytekniikkaa kahden vuoden ajan. Hankkeen tavoitteena on parantaa ja vauhdittaa mesimarjan viljelyn ja tuotannon edellytyksiä ja siten lisätä viljelyn kannattavuutta. Tavoitteena on myös saada aikaan tehokas tuottajaryhmittymä, jonka jäsenet voivat myöhemmin toimia vertaistukena mesimarjan viljelyä aloitteleville.

Menestystä mesimarjasta Pohjois-Savoon -hankkeessa mukana olevat 14 maatilaa ovat saaneet tietoa ja neuvontaa mesimarjan viljelystä. Kesäkuussa 2006 Pohjois-Savossa sijaitseville tiloille perustettiin 5–10 aarin kokoiset mesimarjakoealat. Niissä vertaillaan kasvupaikan vaikutusta sekä eri mesimarjalajikkeiden ja -kantojen ominaisuuksia kasvun, sadontuoton ja lehtihomeen kestävyuden suhteen. Lehtihomeen havainnoinnissa käytetään visuaalisen tarkkailun lisäksi Kuopion yliopistossa kehitettyä äärimmäisen herkkää PCR-menetelmää, jolla voidaan havaita piilevä infektio.

Katri Kostamo

Pellonpiennarpäivillä on hyvä vaihtaa käytännön kokemuksia mesimarjan viljelystä.

Hankkeessa vertaillaan lisäksi erilaisten lehtihomeen torjuntakeinojen tehokkuutta ja selvitetään rikkakasvien kemiallisen torjunnan mahdollisuuksia. Yhdellä tiloista verrataan viljelyä avomaalla ja tunnelissa, toisella tilalla tiikkukastelun vaikutusta. Lisäksi hankkeessa seurataan viljelyn kustannuksia ja kertyviä työtunteja kannattavuuslaskelmia varten.

Lehtihomeen torjunta mesimarjasta haasteellista

Hankkeessa ovat testattavina perinteiset mesimarjalajikkeet Pima, Mespi ja Mesma sekä uudemmat Muuruska ja Elpee. Lisäksi testataan uutta mesimarjakantaa, jolla aiemmissa alustavissa kokeissa havaittiin kestävyyttä lehtihomeelle. Kasvukaudella 2007 myös tässä kannassa havaittiin lehtihometta niillä kahdella tilalla, joissa tätä tautia esiintyi. Kannan kestävyyttä verrokkeihin nähden tutkitaan kuitenkin edelleen. Lehtihome on ilmeisesti levinnyt luonnon mesimarjasta peltojen lähistöltä, joten mesimarjaesiintymät näyttävät lisäävän taudin leviämiskärsiä.

Kasvinsuojeluaineiden käytön ongelmana ovat pitkät varoajat, sillä mesimarja kukkii pitkään. Kasvinsuojeluaineilla onkin lähes mahdotonta suojata loppusatoa lehtihomeelta. Tämän vuoksi yhdellä tilalla verrataan hyväksytyjä torjunta-aineita (Aliette WG 80 ja Euparen M) muihin yhdisteisiin, joista osa on fosforipohjaisia lehtilannoitteita.

Lehtihomeen torjuntakokeista ei ole saatu vielä tuloksia, koska kyseisellä tilalla ei lehtihometta ole esiintynyt. Mesimarjan herkkyydestä torjunta-aineille ja lehtilannoitukselle on kuitenkin saatu uutta tietoa, ja annostuksia on muutettu mesimarjalle soveltuviksi. Rikkakasvien torjunta kemiallisesti vaikuttaa lupaavalta, mutta marjojen jäämäanalyysitulokset eivät ole vielä valmistuneet.

Mesimarja hyötyy kastelusta

Tiloja vertailtaessa nousi esille erityisesti istutuksen jälkeinen kastelun tarve kuivana kesänä 2006. Istutuksen jälkeen säännöllisesti päältä kastellut mesimarjat kasvoivat paremmin kuin pelkästään tiikkukastelulla vettä saaneet tai satunnaisesti kastellut kasvustot. Tosin paras kasvu ja sadontuotto havaittiin ensimmäisenä kesänä tilalla, jossa maa oli poikkeuksellisen hikevää ja pysyi hyvin kosteana koko kesän helteiden ajan ilman kastelua. Myös kasvukaudella 2007 mesimarja hyötyi juhannusta edeltävällä kuivalla kaudella päältä kastelusta, mikä näkyi kasvustossa runsaana toisena kukintana ja kasvupyrähdyksenä.

Alustavien tulosten perusteella mesimarjan tunneliviljely on mahdollista, sillä taimien kasvu ja kukinta oli siinä selvästi parempaa kuin avomaalla. Pölytyksen onnistuminen täytyy kuitenkin turvata tuomalla tunneliin pölyttäjiä.

Kuopion yliopistolla on pitkä historia mesimarjatutkimuksissa. Kiinteä yhteistyö ProAgrian ja viljelijöiden kanssa on nyt tuonut siihen uuden, käytännönläheisemmän ulottuvuuden, joka toteuttaa parhaimmillaan yliopiston kolmatta tehtävää. Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) rahoittaman maaseudun kehittämishankkeen ohjausryhmässä on mukana asiantuntijoita Helsingin yliopistosta, Lignell & Piispaselta, Marjaosaamiskeskuksesta, Pakkasmarjasta ja Tekniasta, joka oli myös rahoittamassa hankkeen esiselvitystä.

Hankkeen toiminnasta ja tuloksista järjestetään seminaari syksyllä 2007.

Lisätietoja: katri.kostamo@proagria.fi
puh. 020 747 3671